

De oorsprong van het leven is bij God

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel over Augustinus' belijdenis dat hij een schepsel van God is en dat de mens van God afkomstig is.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2010) De oorsprong van het leven is bij God. In: Aan de slag met Augustinus, Bronnen van inspiratie - deel 2 (pp. 43-44) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hart
Plaatsingsdatum	2010
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Schepsel van God

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 7 De oorsprong van het leven is bij God

In de oudheid werd er veel nagedacht over de vraag wat de oorsprong is van de mens. Veel denkers leerden een soort voorbestaan bij de goden. Zo heeft Plato wel gesproken over de pre-existentie van de ziel in het Ideeënrijk. Andere denkers wilden daar niets van weten. Zo leerde Seneca, de leermeester van Nero, dat een menselijk leven geen voorbestaan en geen voortbestaan kent. In zijn optiek is de mens te vergelijken met een lamp, die op een gegeven moment wordt aangestoken en die na verloop van tijd weer gedoofd wordt. De toestand van die lamp is dan weer hetzelfde als voor die tijd. Als mens weten we niets van de tijd voor we geboren waren, zo zullen we ook niets weten als we gestoven zijn. Augustinus daarentegen belijdt dat hij mag weten dat hij een schepsel van God is en dat de mens van God afkomstig is.

De oorsprong van het leven is bij God

En zie, mijn jeugd is reeds lang gestorven en ik leef. Maar Gij, Heere, die altijd leeft en in wie niets sterft, omdat vóór de aanvang van de eeuwen en vóór alles, waarbij men van "vóór" kan spreken, Gij bent en God bent en de Heer van alles, wat Gij geschapen hebt, en omdat de oorzaken van alle onbestendige dingen in U hun vasten grond hebben en de onveranderlijke oorsprong van al het veranderlijke in U rust en de eeuwige redelijke gedachten van al het onredelijke en tijdelijke in U leven; zeg mij op mijn smeekbede, o mijn God, zeg mij, ellendige, in Uw barmhartigheid, of mijn jeugd een voortzetting was van een reeds verstreken leeftijd. Of is dat die, welke ik in de schoot van mij moeder doorbracht? Want ook daarvan heeft men mij iets verteld en zelf zag ik zwangere vrouwen. Maar wat dan vóór die tijd, mijn Verheugenis, mijn God? Was ik ergens of was ik iemand? Want ik heb niemand, die mij dat zou kunnen zeggen; noch mijn vader, noch mijn moeder konden het, noch de ervaring met anderen noch mijn herinnering. Of belacht Gij me, wanneer ik dat vraag en beveelt Gij me, om datgene, wat ik weet, U te loven en U te belijden?

Ik belijd U, Heere van de hemel en van de aarde, en loof U voor mijn levensaanvang en mijn jeugd, die ik mij niet herinner; Gij hebt de mens het vermogen geschonken om uit anderen gevolgtrekkingen

te maken aangaande zichzelf en op gezag ook van zwakke vrouwen veel aan te nemen omtrent zichzelf. Ik was en leefde dus ook toen, en, reeds aan het einde van mijn jeugd, zocht ik tekens, waardoor ik mijn gevoelens aan anderen kon kenbaar maken. Vanwaar komt zo'n bezield wezen anders dan van U, Heere? Of zal iemand de kunst bezitten zichzelf te scheppen? Of ontspringt elders een bron, waaruit het zijn en het leven in ons vloeit, of bent niet alleen Gij het, Heere, Die ons maakt, voor wie zijn en leven niet onderscheiden zijn, omdat juist die eenheid het hoogste zijn en het hoogste leven betekent? Want Gij bent de Hoogste en verandert niet en in U gaat de dag van heden niet voorbij en toch gaat hij voorbij in U, omdat ook dat alles in U is: want de tijden zouden geen baan hebben, waarlangs ze heensnellen, wanneer Gij ze niet in U bevat hield. En omdat Uw jaren niet geëindigd worden, zijn Uw jaren de dag van heden: en hoeveel dagen van ons en van onze vaders zijn reeds tijdens Uw huidige dag voorbijgegaan en ontleenden aan hem hun maat en hun aard en nog andere zullen voorbijgaan en aan hem hun maat en aard ontleenen. Maar Gij bent dezelfde en alles, wat morgen en daarna geschieden zal, zult Gij heden bewerken en al wat gisteren en daarvoor geschied is, hebt Gij heden bewerkt. Wat gaat het mij aan, indien iemand dit niet begrijpt? Laat hem zich toch verheugen, terwijl hij zegt: "Wat is dit?" Laat hem dan toch zich verheugen en laat hem liever door dit niet te vinden U vinden, dan door het te vinden U niet vinden.

Vragen:

1. Is het wel zinnig om je bezig te houden met de vraag wat de oorsprong van het leven is?
2. Hoe werkt de gedachte dat de mens van God afkomstig is door in het onderwijs? Kun je voorbeelden noemen waar die opvatting terug te vinden is?
3. Wat kunnen kinderen ermee als gezegd wordt dat ze schepselen van God zijn: afkomstig van God en door God gewild?
4. Hoe zou je zelfbeeld moeten zijn als je beseft dat je van zo'n hoge komaf bent?
5. De opvatting van Seneca over de oorsprong van het leven is nog steeds geaccepteerd in seculiere kringen. Hoe kun je met christelijke jongeren over deze denkbeelden spreken?
6. Is het wel Bijbels om te spreken over een 'onsterfelijke ziel'? Komt die gedachte niet veel meer van de heidense filosoof Plato?